

**ДОПОМОГА
НАРКОЗАЛЕЖНИМ
В УКРАЇНІ**

ДОВІДНИК РЕАБІЛІТАЦІЙНИХ ЦЕНТРІВ

Допомога наркозалежним в Україні

Довідник реабілітаційних центрів

Київ — 2014

Допомога наркозалежним в Україні: довідник реабілітаційних центрів / Анічин Є.М., Дикань З.В., Сєдих С.М. — К.: «Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні», 2014. — 68 с.

Довідник розрахований на людей, які безпосередньо стикаються із проблемою залежності від психоактивних речовин і прагнуть подолати її. Видання може бути корисним працівникам реабілітаційних центрів, соціальним працівникам, медикам та всім, чия діяльність так чи інакше пов'язана з наркозалежністю.

Публікація містить інформацію щодо найпоширеніших методів реабілітації, які застосовуються в Україні, стислий опис реабілітаційних центрів та контактні дані Товариств Анонімних Алкоголіків, Анонімних Наркоманів та ін.

Авторський колектив:

Євген Анічин, реабілітаційний центр «Терапевтична спільнота «Модульор»,

Зінаїда Дикань, Федерація «Клубний Дім»,

Сергій Сєдих, реабілітаційний центр «Новий поворот»,

Ірина Ромашкан, реабілітаційний центр «Троїцький»,

Роман Бойко, ДУ «Український медичний та моніторинговий центр з алкоголю та наркотиків», МОЗ України.

Редактор: **Мирослава Андрущенко**

Обкладинка: **Ольга Миколайчук**

Дизайн та верстка: **Катерина Косьміна**

Літредакція та коректура: **Олена Кожушко**

Зміст

Передмова.....	5
Основні методи допомоги наркозалежним	7
Короткострокові підходи у лікуванні	8
Принцип лікування алкоголізму 25-м кадром.....	10
Чистка крові	10
Довгострокові програми	13
Міннесотська модель реабілітації	13
Терапевтична спільнота.....	15
Християнські реабілітаційні центри	19
Методи реабілітації.....	20
Групи самопомоги, клубна форма реабілітації у громадських організаціях.....	20
Анонімні Алкоголіки.....	21
Анонімні Наркомани	22
Клубна форма ресоціалізації.....	23
Замісна підтримуюча терапія (ЗПТ)	26
Реабілітаційні центри України.....	28
Дніпропетровська область.....	29
Донецька область.....	31
Житомирська область.....	33
Запорізька область.....	34
м. Київ і Київська область.....	36
Кіровоградська область.....	48
АР Крим	49
Луганська область.....	52
Львівська область	53
Одеська область.....	55
Полтавська область.....	59
Сумська область	62
Харківська область.....	63
Хмельницька область.....	65

Передмова

Нині в Україні існує достатньо центрів реабілітації, які надають допомогу людям, що страждають на алкогольну, наркотичну, ігрову та інші форми залежності, устатковані найсучаснішим обладнанням, та ті, що пропонують своїм клієнтам ліжко та їжу.

На жаль, у цій сфері (як і в будь-якій іншій) трапляються випадки шахрайства та відвертої брехні, а часом — звичайне бажання заробити грошей спонукає людей до надання послуг сумнівної якості та ефективності. Але ринок є ринок, як кажуть: «Попит породжує пропозицію». Впродовж останніх десятиліть кількість споживачів наркотиків та наркозалежних в Україні невпинно збільшується, а державні установи та програми лікування не спроможні задовольнити потреби хворих. І справа тут не стільки в недостатній кількості так званих наркологічних ліжок, а в застарілих підходах, які акцентовані на наданні виключно медичної допомоги. До речі, для лікування наркозалежності більшість лікарів керуються медичними протоколами ще радянських часів або використовують науково необґрунтовані методи, користуючись необізнаністю хворих та їх рідних. І якщо на медичну допомогу, нехай і сумнівної якості, пересічний громадянин може розраховувати, то отримати соціально-психологічні послуги — годі й сподіватися. Деякі медичні заклади організують щось подібне до реабілітаційних програм, але це важко назвати реабілітацією в повному розумінні.

Необізнаній людині, особливо у відчаї (будь-яка хвороба, у тому числі наркозалежність, це велике горе як для самого хворого, так і для його рідних), важко

розібратись у розмаїтті лікувальних та реабілітаційних програм, тому сподіваємось, що цей довідник стане вам у нагоді.

Авторський колектив довідника — це люди, які працюють із залежними і контактують із багатьма реабілітаційними установами країни: Седих Сергій Миколайович — директор реабілітаційного центру «Новий поворот» БА «Світло надії»; Анічин Євген Миколайович — 16 років очолює громадську організацію «Клуб «Квітень» і є директором реабілітаційного центру «Терапевтична спільнота «Модулар»»; Дикань Зінаїда Віталіївна — головний редактор журналу «Вісник МБО «Федерація «Клубний Дім».

Відразу зазначимо, що цей довідник не є, з об'єктивних причин, повним і вичерпним. По-перше, контактні дані (телефони, адреси, веб-сторінки тощо) постійно змінюються. По-друге, відбуваються зміни і в статусі центрів. До того ж, ринок реабілітаційних послуг динамічно розвивається та змінюється — постійно з'являються нові установи, так само постійно зникають і центри-одноденки. Чимало з них працюють напівлегально або взагалі без реєстрації і тому намагаються не афішувати свою діяльність. Навіть розміщуючи інформацію в інтернеті, такі установи обмежуються лише телефоном, не повідомляючи точної адреси й назви. Розпочинаючи роботу над довідником, авторський колектив керувався насамперед власним досвідом роботи. Ми відібрали найефективніші (на наш погляд) центри. Проте, перш ніж приступити до безпосереднього пошуку потрібної вам установи, радимо уважно ознайомитися з описом основних методів та методик реабілітації. Це значно полегшить вибір реабілітаційного центру, який підходить саме вам.

Основні методи допомоги наркозалежним

Методик та практик надання допомоги людям, які страждають на хімічну залежність, велике розмаїття. Вони різняться тривалістю (короткострокові – від 2-х годин при «кодуванні» та довгострокові від 1-го до 5-ти років у терапевтичній спільноті), ступенем професіоналізму (від сільських знахарів до нейрохірургів у великих медичних центрах), місцем реалізації (вдома у клієнта, в лікарні, в реабілітаційному центрі громадської організації чи у сільській комуні). А ще можна побачити комбіновані підходи («детокс» + терапевтична спільнота або підшивка + «Програма 12 кроків» або будь-які інші комбінації).

Нині науково обґрунтованими методами реабілітації з доказовою базою є:

- Теорія мотиваційного посилення
- Когнітивно-біхевіоральна терапія
- 12 кроків (Міннесотська модель)

Доречно поділити існуючі методи на короткострокові та довгострокові. Тим більше, що такий розподіл передбачає ще одну відмінність – короткострокові здійснюються державною медициною, а довгострокові реалізуються громадськими та благодійними організаціями та церквами різних конфесій.

Короткострокові підходи у лікуванні

Кодування. Під кодуванням розуміють або психотерапевтичний вплив (як у методі Довженка – першому з методів кодування чи гіпнозу), або вироблення заборони на вживання спиртного шляхом формування умовного рефлексу.

Підшивка (при алкоголізмі) – це хірургічне втручання, в ході якого препарат Еспераль (Дисульфірам та ін.) у лікарській формі тривалої дії імплантується в підшкірну клітковину. Найзручнішою для імплантації з точки зору подальшої життєдіяльності пацієнта є підлопаткова область.

Лікування алкоголізму гіпнозом без пігулок і ін'єкцій за допомогою нав'ювання. Проводиться корекція поведінки людини щодо зняття тяги до алкоголю і нав'язливих думок про випивку. Важлива умова: лікування алкоголізму гіпнозом повинно тривати не менше, ніж 2,5 години без перерви і закінчуватися індивідуальним сеансом, під час якого накладається код, який пригнічує потяг до алкоголю і нав'язливі думки про випивку, зміцнюється сила волі, прагнення до тверезого способу життя, хворий стає свідомим і переконаним непитущим на той термін, який самостійно обирає.

Програма «Детокс». Існує два типи дезинтоксикації: надшвидка та звичайна. Надшвидкий детокс триває 8–12 годин, у цей час хворий перебуває під наркозом і поки він спить, йому вводять антагоніст опіатних рецепторів, який повністю витісняє залишки морфіну з нервових клітин і закінчень. Це дуже небезпечно для здоров'я і

життя пацієнта процедура, яка насправді не позбавляє стану «ломки» — хворий не відчуває біль тільки під час наркозу, а коли прокидається, то протягом кількох днів страждає від синдрому відміни — біль у суглобах, безсоння, розлад шлунку та ін.

Класичний детокс у вітчизняній наркології — протягом 7–14 днів наркозалежному вводять знеболюючі, седативні та снодійні препарати, за допомогою яких синдром відміни проходить не так болісно.

Після детоксу хворому пропонують приймати Налоксон чи Налтрексон (антагоністи опіатних рецепторів) у вигляді пігулок, ін'єкцій або «підшивають» капсулу під шкіру, яка діє 3, 6 або 12 місяців.

Голкорексфлексотерапія — це східний метод лікування різних хвороб, зокрема й алкоголізму. Суть процедури — вплив на активні енергетичні точки тіла людини, яких налічують близько 700. Голковколювання завжди належало до методів нетрадиційної медицини, проте в 1970 році його офіційно визнала Всесвітня організація охорони здоров'я. Процедура лікування алкоголізму голковколюванням запускає механізм саморегуляції, активізується весь організм: стимулюється робота імунної системи та внутрішніх органів, поліпшується кровообіг. На відміну від лікування медикаментами, голковколювання не «перевантажує» організм: лікар знаходить на тілі пацієнта точки, які відповідають за пристрасть до спиртного, і встановлює акупунктурні голки. Якщо лікар усе зробив правильно, відкриваються енергетичні канали та звільняється енергія, організм запускає механізми очищення. Через певну кількість сеансів організм починає сприймати

алкоголь як руйнівний фактор. Таким методом лікують не лише алкоголізм, а й інші залежності. У середньому, тривалість курсу голкотерапії, при лікуванні від алкоголізму, становить 10–14 сеансів, кожен сеанс триває близько 30–60 хвилин.

Принцип лікування алкоголізму 25-м кадром

Метод наступний: певний час людина утримується від уживання алкоголю. Далі їй надають інформацію щодо ефекту 25-го кадру, і вона сама собі формулює завдання, наприклад: «Три роки я не буду пити». Потім людина дивиться 45-ти хвилинний відеоролик, з якого, наприклад, цифра 3, словосполучення «3 роки без алкоголю» або щось подібне наполегливо проникають з невидимих кадрів у підсвідомість пацієнта. За один сеанс людина засвоює приховану інформацію приблизно 2700 разів. Проводять один або кілька сеансів, усе залежить від особливостей і тяжкості захворювання.

Чистка крові

Йдеться про групу процедур, які в медиків мають загальну назву «екстракорпоральна детоксикація», що зазвичай включає гемосорбцію, плазмаферез і лікворосорбцію.

Гемосорбція і плазмаферез, якщо вони здійснюються в перші 3 дні після відмови від наркотика, можуть лише погіршити перебіг абстинентного синдрому, посилити потяг до наркотизації.

Гемосорбція — спосіб фізичного впливу на кров, який полягає в тому, що кров пропускають через сорбент (особливим чином оброблені шматочки вугілля або інші матеріали з великою всмоктуючою здатністю).

Лікворосорбція — обробка сорбентом ліквору (спинно-мозкової рідини).

Плазмаферез — поділ крові на формені елементи (клітини) і плазму, тобто ту її частину, яка є просто розчином білків і не містить ніяких клітин — ні еритроцитів, ні лейкоцитів, ні будь-яких інших. Після поділу формені елементи повертають у кров'яне русло, а плазму просто виливають, заміщаючи втрачений об'єм стерильним розчином. Для того, щоб кров і плазма не згорталися в перекачуючому пристрої і на сорбенті, їх попередньо надлишково насичують гепарином — речовиною, яка не дозволяє крові згортатися взагалі (в тому числі і в судинах кровоносної системи). Після того, як кров або ліквор пропущені через сорбент (при гемо- та лікворосорбції), вони повертаються туди, звідки були взяті: кров у вену, ліквор — у особливий простір усередині хребта. Всі три процедури можуть тривати півгодини і більше.

Звичайно, ці процедури пов'язані з порушенням шкірних покривів (а у випадку лікворосорбції — і з порушенням твердої оболонки спинного мозку) і проникненням у внутрішнє середовище організму, а тому є хірургічними втручаннями з усіма подальшими наслідками (необхідність стерильності, можливість ускладнень, тощо). Жоден з усіх відомих сучасній медицині методів лікування наркозалежних не дає 100% результату. Вони застосовуються для досягнення більш-менш стійкої ремісії.

Безумовно, короткострокові програми лікування досягають своєї мети — позбавлення від гострого стану: виведення хворого на алкоголізм із запою або зняття гострого абстинентного синдрому у наркозалежного. Саме з такими потребами люди звертаються до лікарів, оскільки впевнені в тому, що позбавлення від гострого стану і є лікування, яке забезпечить подальшу тверезість.

Проте доведено, що ефективність детоксикації без подальшої реабілітації дорівнює нулю. Тобто, якщо кінцева мета лікування — досягнення та збереження тверезості (в ідеалі — назавжди), то однієї лише детоксикації або кодування недостатньо. Варто зауважити, що хімічна залежність — хвороба, яка уражує не тільки тіло людини, а і її мозок, емоційну та духовну сфери, тому лікувати слід не тільки тіло. Саме для цього і створені реабілітаційні програми.

Водночас короткострокові методи лікування користуються попитом. Це відбувається з двох причин:

- 1) певній кількості хворих ці методи допомогли на деякий час припинити вживання ПАР;
- 2) більшості людей властиве бажання впоратися з проблемою швидко й недорого.

Зазвичай хворі, які обмежуються виключно короткостроковими програмами лікування, звертаються до лікарів знову і знову, деякі — не один десяток разів. Також варто зауважити, що детоксикація — великий стрес для організму, тому кожна наступна процедура не тільки виснажує його, а й знижує віру хворого в результат та одужання.

Довгострокові програми

Кажуть, що нове — давно забуте старе. Ось що читаємо в «Енциклопедичному словнику Брокгауза та Ефрона» у статті «Алкоголізм і боротьба з ним»: *«Наразі більшістю авторитетів визнано, що специфічні засоби проти хронічного алкоголізму виявляються більшою або меншою мірою ненадійними. Найкращими ліками вважається позбавлення хворого всіх спиртних напоїв протягом тривалого часу (не менше ніж на 6 місяців); кращі результати можна отримати за умови повного утримання від алкоголю протягом одного року. Спеціальні лікарні для п'яниць з'явилися порівняно недавно. Почин у цій справі належить Північноамериканським Штатам, де у Бостоні місцевим товариством тверезості у 1857 р. була заснована перша спеціальна лікарня».*

Словник видано у 1907 році. Минуло близько 110 років, як і наша країна звернулася до цього досвіду.

Міннесотська модель реабілітації

Міннесотська модель реабілітації з'явилася у 40–50-х роках ХХ століття в лікарні штату Міннесота (США) з ініціативи двох фахівців — психолога та психіатра. Базові принципи моделі передбачали об'єднання досвіду фахівців і хворих на алкоголізм у прагненні останніх вести тверезий спосіб життя. В рамках інтенсивної (7 днів на тиждень) 28-денної стаціонарної програми використовувалися «Програма 12 кроків» Товариства Анонімних Алкоголіків, індивідуальний підхід до лікування, а також передбачалась активна участь сім'ї пацієнта. Першим центром, який почав реалізовувати цю модель, була некомерційна неурядова організація Hazelden Foundation.

Міннесотська модель протягом багатьох років розвивалася й удосконалювалася і нині ґрунтується на таких базових принципах:

- трактування хімічної залежності (алкоголізму і наркоманії) як хвороби, що значно відрізняється від інших психічних захворювань та розладів і є первинною хворобою (тобто хімічна залежність не є проявом якогось іншого захворювання, при лікуванні якого вона зникне);
- усвідомлення хімічної залежності як прогресуючої, смертельно небезпечної хвороби і, що особливо важливо, як такої, що виникла не з вини хворого, а в результаті поєднання багатьох чинників;
- ставлення з належною повагою і розумінням до людей, що страждають на цю хворобу, а також визнання їх людської гідності;
- співробітник реабілітаційної програми повинен бути прикладом поведінки для клієнта, а взаємини між співробітниками — прикладом для побудови взаємин клієнта з іншими людьми;
- переконання, що первісна мотивація не має вирішального впливу на результат лікування;
- у людини, яка страждає на алкоголізм або наркоманію, легко може сформуватися залежність від будь-яких речовин, що змінюють свідомість, впливають на волю, почуття та інтелект. Тому лікування за Міннесотською моделлю повністю безмедикаментозне;
- визнання, що одним із найважливіших симптомів залежності є заперечення пацієнтом своєї хвороби (часто можна почути, що хімічна залежність — це хвороба заперечення і рецидивів), причому наявність хвороби заперечує також оточення хворого;
- метою є тривале, а краще позитивне утримання від уживання будь-яких психоактивних речовин;

- відповідальність за одужання лежить на самому пацієнті;
- системний підхід до хвороби, що передбачає активну участь у психотерапевтичному процесі родичів та друзів клієнта;
- максимальне використання потенціалу багатoproфільної бригади фахівців, у якому важливу роль відіграють відповідно підготовлені фахівці з числа хворих на хімічну залежність, що дотримуються тверезості за програмою АА/АН;
- проведення психотерапії в малих групах, де передбачений індивідуальний підхід до кожного клієнта, тому що всі вони мають власний шлях одужання і власні способи запобігти поверненню до вживання психоактивних речовин (рецидивам), використання в психотерапії «Програми 12 кроків» і систематичну участь у зустрічах спільноти АА/АН.

Терапевтична спільнота

«Терапевтична спільнота (ТС) – модель соціального навчання позитивному (здоровому) способу життя» (Психотерапевтична енциклопедія / Під ред. Карвасарського Б.Д. – СПб., 2002).

«Терапевтичне співтовариство для тих, хто зловживає психоактивними речовинами, – це спільнота людей, реабілітація та реадaptaція яких відбувається в структурованому певним чином середовищі, готуючись до майбутнього життя без ПАР у сучасному соціумі» (Концептуальні основи реабілітації неповнолітніх, що зловживають психоактивними речовинами / Під ред. Тростянецького Г.Н. – М.: Міносвіти РФ, 2001).

З чим же пов'язана ефективність реабілітаційних програм Терапевтичної Спільноти? Коріння існування ТС варто шукати в умовах організації людського суспільства. Люди здавна проживали в громадах. У громаді формувалися стійкі моральні та етичні цінності. Існували ієрархія і розподіл обов'язків. Для вирішення найважливіших питань проводилися збори громади. Якщо поглянути на сучасне суспільство, то можна помітити, що деякі соціальні групи у своїх нормативних правилах і цінностях суперечать одна одній. Люди, які змушені існувати в кількох соціальних групах, можуть перебувати у стані фрустрації, обумовленої утиском тих чи інших сторін особистості. У цій ситуації людина або шукає такі соціальні групи, морально-етичні цінності яких не суперечать одна одній, або неусвідомлено включається в процес, що зветься адаптивним пристосуванням. Відбувається трансформація цінностей і формування нових установок або зміна старих. Досить часто людина втрачає здатність до пристосування або, не приймаючи норм даної групи, лише робить вигляд, що пристосувалася. Результатом такої дезадаптивної поведінки стає усвідомлена чи неусвідомлена особистісна криза, яка може штовхати до пошуку групи з деструктивними і ненормативними цінностями.

Який механізм дії Терапевтичної Спільноти? ТС в цій ситуації чітко формулює свої норми і стандарти. У ТС людина повинна навчитися розмежовувати «так» і «ні», розділяти «чорне» і «біле», формувати нові установки і суворо їх дотримуватися. Ключові слова «Дім» та «Родина» цілеспрямовано культивуються у деяких ТС. За час проходження реабілітації кожен його член проходить усі стадії й фази, постає в безлічі соціальних ролей, пробує сили в різних галузях життєдіяльності людини. Також

існують ротація функцій у межах ієрархії. Терапевтичні спільноти можна розглядати з двох боків. З одного — це складна система, що відтворює соціум, міні-модель суспільної структури. З іншого боку, в ТС все досить просто — тут немає непорозумінь та завуальованості, усе чітко і детально прописано. Відмінністю ТС від соціальних груп є суворо регламентовані норми і правила, обов'язкові для дотримання кожним членом ТС, включаючи персонал. Модель ТС містить дев'ять обов'язкових елементів, які засновані на теорії соціального навчання, що застосовує співтовариство, щоб сприяти поведінковим і світоглядним змінам, а саме: активна участь, зворотній зв'язок членів ТС, рольове моделювання, колективні способи для керівництва індивідуальними змінами, загальні норми і цінності, структурованість і систематичність, відкрита комунікація, взаємини особистості й групи, унікальна термінологія.

Дослівно реабілітація — це «повернення до вмінь». У ТС якнайкраще реалізується біо-психо-соціо-духовний підхід. Реабілітаційні заходи охоплюють чотири важливих сфери життєдіяльності людини:

1. Біологічний аспект — це групи активності, передусім пов'язані з роботою над залежністю, відновленням соматичного статусу, спортивними заходами.
2. Психологічний аспект — це індивідуальні консультування і психотерапія, групова психотерапія, групи почуттів.
3. Соціальний аспект — робота з сім'єю, самообслуговування, самоврядування, збори співтовариства, освіта, трудова діяльність, професійне навчання, соціально-прийнятні форми відпочинку, постреабілітаційна підтримка.

4. Духовний аспект — культура, норми і цінності, виховання, навчання, етика. Говорячи про ефективність, варто відзначити позитивне співвідношення між кількістю часу, витраченого на програму, і результатами реабілітації. У довгострокових програмах ТС коефіцієнт успіху оцінюється за такими показниками: утримання від ПАР, відсутність протиправних дій, наявність постійного місця роботи або навчання, підтримка стосунків з родиною. За даними Терапевтичних Співтовариств АСFR, через два роки після закінчення лікування ці коефіцієнти становлять: 90% для випускників програми, 50% для учасників, які вибули з програми після реабілітації понад один рік тому, 25% для учасників, які вибули з програми протягом одного року.

Ефективність реабілітації оцінюється шляхом поетапного тестування, а також даних моніторингу. Оцінка має системний характер. Утримання від ПАР є важливим, але не єдиним показником реабілітації. Основний показник — повернення у соціум та відновлення нормальної життєдіяльності. Таким чином, оцінюються і показники якості життя. Реабілітація повинна завершуватися оволодінням основними життєвими навичками, побутовими вміннями, здатністю до регулярного навчання і праці. Оцінки ефективності ТС як моделі реабілітації для підлітків, що зловживають ПАР, вказують на очевидну перевагу цієї методи над іншими. Це обумовлено низкою причин. Тривалий час процесу реабілітації створює відразу кілька переваг програмі ТС. Унікальні умови — наявність часу, а також організоване і структуроване терапевтичне середовище дають неоціненну можливість для використання практично всіх дійових методик, що застосовуються у реабілітації. Це особливо важливо, враховуючи, що в кожному

конкретному випадку повинні братись до уваги усі потреби людини. Таким чином, ТС охоплює весь комплекс реабілітаційної допомоги підліткам та молоді, які зловживають психоактивними речовинами.

Християнські реабілітаційні центри

«Згладжу беззаконня твої, як туман, і гріхи твої, як хмару; звернися до Мене, бо Я викупив тебе!» (Іс. 44:22).

Реабілітаційна програма в християнських реабілітаційних центрах побудована на моделі терапевтичної спільноти, але переважає релігійний підхід. Віра в Бога дуже часто стає стрижнем для людини, котра втратила віру в людей. Як і в терапевтичному співтоваристві, в християнських реабілітаційних центрах терапевтичний ефект досягається за рахунок постійного перебування пацієнтів у безпечному середовищі під безпосереднім наглядом наставника.

Зазвичай, у цих центрах доволі суворий режим — праця і молитва (ні хвилини неробства). Від пацієнтів вимагають повного й добровільного послуху. І терапевтичні спільноти, й християнські реабілітаційні центри намагаються жити за принципами самозабезпечення, тому лікування в них або безкоштовне, або проводиться за символічну плату.

Кінцева мета, до якої прагнуть християнські реабілітаційні центри, — повне зцілення й відновлення в суспільстві наркозалежних людей, а ключовий принцип, що лежить в основі реабілітації та порятунку, — віра в Бога. Основна діяльність, якою займаються послухники в таких центрах, це трудотерапія і вивчення Слова Божого (Біблії).

Методи реабілітації

Для виконання цілей, що стоять перед центром, використовуються такі методи:

- вивчення Біблії (щодня не менше, ніж одну годину);
- молитва (не менше ніж тричі на день);
- «Програма 12 кроків»;
- групова терапія (не рідше, ніж двічі на тиждень проводиться 2-годинна сесія);
- сімейна терапія (не рідше одного разу на тиждень проводиться 1-годинна сесія);
- індивідуальна консультація (не менше одного разу на тиждень).

Після проходження реабілітації пацієнтам пропонується відвідувати збори церкви для підтримання стану тверезості.

Групи самопомоги, клубна форма реабілітації у громадських організаціях

Клуби та групи самопомоги покликані створити умови для відновлення особистого і соціального статусу. Клуби стали природним етапом розвитку груп самопомоги наркозалежних. Клубна ідея орієнтована не лише на самопомогу, а й на розвиток духовного потенціалу і самореалізацію кожного члена. Таким чином, клуб має справу не з хворобою, а з особистістю. Завжди потрібно пам'ятати, що зміни починаються з окремих людей, які організуються в групи та розпочинають потужний громадський рух.

Анонімні Алкоголіки

У 1935 році в США з'явилася Спільнота Анонімних Алкоголіків. Її засновниками стали Вільям (Білл) Уїлсон і Роберт (Боб) Сміт. Інструменти одужання АА — зібрання груп взаємодопомоги та «Програма 12 кроків». «Програма 12 кроків» завоювала визнання серед хворих на хімічну залежність і фахівців усього світу.

«Анонімні Алкоголіки — це товариство чоловіків та жінок, які діляться між собою досвідом, силами та надією з метою допомогти собі та іншим звільнитися від алкоголізму. Товариство не пов'язує свою діяльність ні з якими сектами, релігійними та політичними організаціями. Не вступає в полеміку з будь-яких питань, які не мають відношення до діяльності Товариства. Власні інтереси понад усе. Наше головне завдання — залишитися тверезими і допомогти залишитися тверезими іншим алкоголікам та вести здоровий, тверезий спосіб життя» (Преамбула АА).

Невдовзі утворилися спільноти: Ал-Анон — об'єднання родичів алкоголіків, Нар-Анон — родичів наркоманів, Алатін — групи для дітей алкоголіків, Алатот — групи для дітей з алкогольних сімей. З часом з'явилися і такі товариства, як: Анонімні Ненажери, Анонімні Емоціонали, Анонімні Трудоголіки, Анонімні Сексоголіки, Анонімні Курці, Анонімні Азартні Гравці та навіть... групи для людей, які страждають від нестримного прагнення позичати гроші.

Рухи АН і АА швидко поширилися у світі. Нині кількість груп взаємодопомоги АН і АА перевищує 100 тисяч (вони діють у понад 200 країнах світу), а їхній приріст лише в США і Канаді становить до 4000 груп на рік, і число

учасників руху постійно зростає. Вже понад два мільйони людей, багато з яких втратили у своєму житті все, людей, покинутих близькими та суспільством, завдяки АА та АН повернулися до нормального життя. Таким чином вони знайшли осмислену і щасливу тверезість, яка виражається не лише у відмові від будь-яких наркотичних речовин і алкоголю, але, передусім, у новому (в широкому сенсі, тверезому) погляді на світ, на інших людей, на себе й свої стосунки з Богом.

21 лютого 1989 року – день, який офіційно визнано днем народження руху АА в Україні. Бо саме цього дня американський алкоголік Лео К. провів перше зібрання групи АА у Києві в будинку санітарно-медичної освіти, що на вул. Чкалова (нині О. Гончара), 65. На першій групі АА були присутні 4 особи – усі свого часу лікувалися в психіатричній лікарні. Це був лише початок, який дав могутній поштовх до поширення АА в нашій країні.

Анонімні Наркомани

Спільнота Анонімних Наркоманів (АН) була утворена в липні 1953 року на перших установчих зборах у Південній Каліфорнії (США). За основу АН узяли «Програму 12 кроків» АА, змінивши лише Перший крок («*Ми визнали власне безсилля перед залежністю, визнали, що втратили контроль над власним життям*»). У Першому кроці АА мова йде про визнання безсилля перед алкоголем – речовиною, АН визнають безсилля перед залежністю – хворобою, оскільки більшість наркозалежних мають кілька залежностей, найчастіше – алкогольну). У 1962 році була видана так звана «Біла книга» Анонімних Наркоманів (до речі у

АА є Базовий текст, який називають «Синьою книгою» за кольором обкладинки). Кількість членів Співтовариства певний час швидко збільшувалась, а потім стала знижуватися. Відтак з'явилась необхідність централізованого підпорядкування. АН продемонстрували свою зрілість у 1972 році, коли відкрився Офіс Світового Обслуговування (ОСО) в Лос-Анджелесі. Створення ОСО принесло Спільноті необхідні єдність та усвідомлення мети.

АН є недержавною, немедичною і некомерційною організацією. Для вступу в АН не потрібно жодних зобов'язань або членських внесків, має бути лише бажання відмовитись від уживання наркотиків. Будь-який наркоман може вільно прийти на збори АН. Сюди можуть приходити й родичі наркоманів або люди, так чи інакше пов'язані з проблемою наркоманії. Для цього існують спеціальні відкриті збори.

Клубна форма ресоціалізації

У будь-якому суспільстві чи територіальній громаді існує чимало груп, гуртків і клубів за інтересами. Це неформальна соціальна активність. Люди об'єднуються відповідно до власних інтересів, утворюючи соціальний пласт, надзвичайно значущий і цінний для його учасників. Клубне життя так званого здорового суспільства надзвичайно різноманітне. Існують добре організовані клуби, наприклад, шахові або футбольні. Але є й менш організовані клуби, подібні нумізматичним, філателістичним. Деякі об'єднання за інтересами не мають чіткої організації. Наприклад, любителі бардівської пісні. У західних країнах така громадська активність розвинена значно

ширше, нею пронизане практично все суспільство. Гра в бридж, верхова їзда, макраме або хоровий спів — усі ці об'єднання за інтересами виконують важливу функцію соціальної взаємодії.

Добровільне об'єднання людей за інтересами цілком природне й звичне. Власне кажучи, це загальнолюдська риса, притаманна кожному, вона сприяє реалізації людини в суспільстві. Так само природно об'єднуватися у випадку для вирішення труднощів та проблем. Особливо, коли це стосується таких соціально значущих проблем, як алкоголізм, наркоманія, ВІЛ.

Наприкінці 1980-х — початку 1990-х років в Україні з'являються громадські організації, які об'єднують залежних від хімічних речовин та їх родичів. Із настанням демократичних змін у суспільстві відійшли в минуле обов'язкові курси лікування, УРТ, сувора диспансеризація, горезвісні витверезники. Наркологія вже не могла виконувати свою репресивну функцію, а споживачі наркологічних послуг уже не хотіли бути пасивними при розв'язанні власних проблем. Стали створюватися товариства Анонімних Алкоголіків (АА), а потім Анонімних Наркоманів (АН). Одна з перших груп АА була створена в Луцьку 1989 року, а вже в січні 1990 року в Києві була проведена конференція «З'їзд АА України», на якій були присутні 30 осіб. Групи АН з'явилися в Одесі (1992 рік), Києві (1993 рік), Чернігові та Полтаві (1998 рік). А в професійному середовищі виникло усвідомлення необхідності залучення пацієнтів та їхніх родичів до лікувального і реабілітаційного процесу, створення конструктивного терапевтичного середовища.

В Україні клуби колишніх наркоманів з'явилися внаслідок розвитку груп самодопомоги та істотно відрізняються один від одних. Група орієнтована на само- і взаємодопомогу, протидії хворобі або психологічній проблемі. Клуб – більш диференційоване соціальне формування. Можливо, на початку діяльності клубу внутрішньоклубна робота лежить у площині протистояння хворобі або стигмі, яка її супроводжує. Надалі ж, із розвитком внутрішньоклубних відносин, клуб усе більше стає схожим на загальноприйнятий клуб за інтересами. Таким чином, клуб має справу не з хворобою або психологічною проблемою, а з особистістю, з усім багатством її суспільних відносин та індивідуальністю. Клуб має своє постійне ядро, яке підтримує сприятливу психологічну атмосферу, таку необхідну для повернення в соціальне середовище новачків.

У кожному клубі залежно від існуючої структури та особливостей людей, що складають його ядро, розвиваються свої форми роботи за інтересами. До напоширеніших належать: творче самовираження, спорт, освітня та інформаційно-просвітницька діяльність, спрямована на зміну громадської думки та підвищення терпимості, зайнятість і продуктивне проведення дозвілля, допомога у працевлаштуванні, робота над поліпшенням якості життя тощо. У клубах індивідуальна самодопомога досягає рівня самодопомоги соціальних груп. Створюється компромісне середовище, здатне не лише підтримувати страждених, а й впливати на громаду. Змінюючи помилкові стереотипи та підвищуючи терпимість, клуби сприяють соціальному відновленню своїх членів.

Замісна підтримуюча терапія (ЗПТ)

Однією з форм допомоги наркозалежним є **замісна підтримуюча терапія (ЗПТ)**. Для того, щоб людина перестала вживати вуличні опіоїди, їй призначають замісний препарат (метадон, бупренорфін) на термін від кількох тижнів (детоксикація) до кількох років.

Неоднозначність наслідків використання ЗПТ породжує певні сумніви щодо доцільності її використання. Отже, важливо окреслити плюси та мінуси використання ЗПТ. Позитивний вплив ЗПТ пов'язують насамперед з тим, що замісний препарат поліпшує стан хворого, запобігає розвитку синдрому відміни, зменшує потяг до нелегальних наркотиків, створює можливість реабілітації та зменшує імовірність зараження ВІЛ-інфекцією та іншими хворобами, що передаються через кров. ЗПТ вважається ефективною як для окремого пацієнта, так і для суспільства загалом, в сенсі громадського здоров'я та заощадження державних видатків. Дослідження свідчать, що замісна терапія зменшує кількість випадків інфікування ВІЛ, рівень злочинності в суспільстві, частоту інфекційних захворювань і смертність, пов'язану з уживанням наркотиків, а також покращує соціальний, психічний та фізичний стан пацієнта. Нині найпоширеніші замісні препарати — це метадон і бупренорфін, хоча в деяких країнах використовують кодеїн, морфін і навіть героїн. Препарати-замінники діють набагато довше, ніж героїн або ацетильований опій, тому їх можна приймати тільки раз на добу, на відміну від нелегальних опіатів. При постійному прийомі героїну або кустарного опію («ширки») наркозалежний протягом доби неодноразово переживає стан інтоксикації і відміни (оскільки вуличні опіати діють у середньому 6–8 годин). При

лікуванні метадоніом або бупренорфіном немає ні того, ні іншого, тому досягнутий стан називають стабілізацією. Також важливо, що ці препарати приймаються перорально, у вигляді мікстури або пігулок, що повністю виключає небезпечні наслідки вживання ін'єкційних наркотиків: інфікування інфекціями, які передаються через кров, передозування, абсцеси, тощо. Метадон і бупренорфін — чисті препарати і, на відміну від нелегальних наркотиків, малотоксичні для печінки, внутрішніх органів і всього організму навіть при багаторічному прийомі, а головне — вони прописані лікарем, дозування підібране під індивідуальні потреби хворого, отримання замісного препарату контролюється медичним працівником. Лікування повинно бути достатньо тривалим для того, аби дати можливість хворому досягти намічених цілей: припинення прийому нелегальних наркотиків, поліпшення здоров'я, відбудова міжособистісних стосунків, включення у соціальне функціонування, а також можливості підтримувати цей стан.

Треба пам'ятати, що припинення прийому замісних препаратів викликає появу синдрому відміни опіоїдів («ломку») і може призвести до відновлення прийому наркотиків.

Лікування в програмах ЗПТ не є анонімним (видача суворо облікованого препарату не може здійснюватися без адресно), але персональна інформація про учасників програми нікуди не надходить і може бути надана тільки в передбаченому законом порядку (запити судів, слідчих органів, а також за дозволом самого пацієнта). Рішення про включення хворого в лікувальну програму приймає комісія, до складу якої входить керівник програми, лікар і соціальний працівник.

Реабілітаційні центри України

Перш ніж з'явився цей розділ, автори довідника провели ґрунтовне дослідження надання послуг із подолання залежності в Україні: відвідували центри, отримували інформацію з телефонних розмов, а з липня до вересня 2013 року проанкетували реабілітаційні установи. Усі центри, керівники яких погодилися взяти участь в анкетуванні та надали інформацію, представлені нижче. Інформація дійсна станом на 1 вересня 2013 року та згрупована за географічним принципом. Відповідальними за надану інформацію є керівники наведених центрів.

Зацікавлений читач може отримати детальніші відомості про центри за вказаними контактними телефонами та адресами. Проте зазначимо, що на сьогодні ці дані могли змінитися.

Регіональна громадська організація «Центр ресоціалізації «Успіх»

Керівник — Шпоть Віктор Володимирович.

Історія центру. Громадська організація «Центр ресоціалізації «Успіх» була створена на базі центру реабілітації «Благодать», який успішно функціонує донині. Процес реабілітації здійснюється на трьох найманих квартирах у м. Першотравенськ та в багатьох інших містах України.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: християнське віровчення + клієнтцентрована терапія.

Світогляд: Церква повного Євангелія «Нове покоління».

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 1 року.

Додаткові послуги: тренажерна зала, купання у водоймі.

Робота з родичами: бесіди та консультації.

Адреса: м. Першотравенськ, вул. Гагаріна, 25/1

Тел.: (0563) 35 11 55, (050) 75 35 191, (095) 55 45 921

Контактна інформація: e-mail victorsh7@yandex.ua,
www.stopnarkotik.ho.ua

Дніпропетровський центр здорової молоді

Керівник — Щеглов Ігор Олександрович.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія (гештальттерапія, сімейна, системна терапія, клієнтцентрована терапія) + програма «12 кроків».

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — від 1 до 6 міс.

Додаткові послуги: масаж, сауна, тренажерна зала, походи, купання у водоймі.

Робота з родичами: семінари для батьків, телефонне консультування, групи для співзалежних, сімейна терапія.

Адреса: м. Дніпропетровськ, вул. Калинова, 26/13

Тел.: (066) 425 14 42

Контактна інформація: e-mail shcheglov-igor@mail.ru

Реабілітаційний Центр «12 кроків»

Керівник — Овсянко Сергій Сергійович.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія (гештальттерапія, когнітивно-біхевіоральний метод, клієнтцентрована терапія) + «Програма 12 кроків».

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: походи, купання у водоймі.

Робота з родичами: щотижневі лекції для співзалежних, сімейна освіта (раз на місяць).

Адреса: м. Донецьк, вул. Гродненська, 32

Тел.: (099) 646 22 02

Контактна інформація: e-mail vershczm@gmail.com,
www.Dczm.org

Реабілітаційний центр «Рекавері» (Recovery)

Керівник — Зарапін Сергій Вікторович.

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + «Програма 12 кроків».

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стационар + амбулаторна програма. Тривалість програми — від 1 до 6 міс.

Додаткові послуги: спортивні тренування.

Робота з родичами: сімейна сесія пацієнта з родичами, терапевтичні групи для співзалежних (поза центром), мотивування родичів відвідувати групи Анонімних Співзалежних.

Адреса: м. Донецьк, вул. Героїв праці, 4

Тел.: (050) 100 31 13

Контактна інформація: e-mail zarapin.s@mail.ru,
www.rcrecovery.org

Реабілітаційний центр «12 кроків»

Керівник — Сидоров Ілля Олександрович.

Історія центру. Створений у 2008 році Гавриленком Сергієм Володимировичем.

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія (гештальттерапія, клієнтцентрована терапія).

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки будь-якого віку.

Стационар. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: сауна, купання у водоймі.

Робота з родичами: щотижневі інформаційні блоки.

Адреса: м. Дружківка, вул. Театральна, 7

Тел.: (050) 163 36 20

Контактна інформація: e-mail ilyasidorov86@mail.ru

РЦ «Аква Віта»

Керівник — Ткаченко Олександр Олександрович.

Історія центру. Створений у 2012 році.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + «Програма 12 кроків».

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: походи, купання у водоймі.

Робота з родичами: консультації з подальшим направленням в АА, АН.

Адреса: с. Зарічани

Тел.: (063) 437 89 95, (096) 417 58 47

Контактна інформація: e-mail aleksandr Tkachen@rambler.ru,
www.aquavita.in.ua

Центр реабілітації алкоголіків і наркоманів на базі монастиря Святого Сави Освяченого (м. Мелітополь)

Керівник — о. Іоанн (Прокопенко Олександр).

Історія центру. Центр створено у 2007 році.

Організаційно-правова форма — соціальна діяльність монастиря.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія (гештальттерапія, сімейна терапія, арт-терапія, трудотерапія) + «Програма 12 кроків».

Світогляд: релігійний центр, православне християнство.

Клієнти — чоловіки, старші з 18 років.

Стационар + амбулаторне лікування + «будинок на півдорозі». Тривалість програми — від 6 міс. до 2-х років.

Додаткові послуги: тренажери (після 2-х міс. перебування у центрі).

Робота з родичами: індивідуальні консультації психолога, сімейна терапія.

Адреса: м. Мелітополь, вул. Воровського, 45

Тел.: (050) 285 27 02, (063) 973 29 33, (097) 221 44 08

Контактна інформація: e-mail reabcenters@gmail.com,
www.savva.org.ua

РЦ «Місто без наркотиків»

Керівник — Кончин Олександр Львович.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: психотерапія (гештальттерапія, психоаналіз, трудотерапія, арт-терапія) + «Програма 12 кроків».

Світогляд: релігійний центр, протестантська церква.

Клієнти — чоловіки й жінки, старші 18 років.

Стаціонар + амбулаторна програма. Тривалість програми — понад 2 роки.

Додаткові послуги: тренажерна зала, купання у водоймі.

Робота з родичами: група для родичів «Шлях до свободи твоєї сім'ї».

Адреса: с. Шевченко, с. Перше Травня Василівського р-ну

Тел.: (099) 383 94 92, (099) 383 94 92

Контактна інформація: e-mail vilnamolod@mail.ru

КМНКЛ «Соціотерапія»

Наркологічне відділення №5

Реабілітаційна програма «Маріїна школа»

Керівник — Нугманова Лілія Ільфатівна.

Історія центру. Клініка однією з перших в Україні стала застосовувати комплексний біопсихосоціальний підхід у лікуванні наркоманії.

Організаційно-правова форма — установа комунальної власності.

Методика — комплексний підхід: терапевтична спільнота + психотерапія.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стационар + амбулаторна програма. Тривалість програми — 6 міс.

Адреса: м. Київ, вул. Відпочинку, 18

Тел.: (044) 450 91 74, 524 34 93, 525 68 64

Контактна інформація: e-mail maryschool2013@gmail.com

Центр амбулаторної соціально-психологічної реабілітації для залежних «Сенс»

Керівник — Іванов Володимир Олексійович.

Історія центру. Створений у 2006 році. З 2006 до 2012 року включно центр закінчили близько 200 осіб.

Організаційно-правова форма — державна установа.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки та жінки, старші 18 років.

Денний стаціонар. Тривалість програми — до 1 року.

Робота з родичами: сімейні групи, індивідуальні консультації.

Адреса: м. Київ, б-р Перова, 56

Тел. (044) 512 23 48

Контактна інформація: e-mail sense.reab@gmail.com,
www.sensecenter.com.ua

Центр ресоціалізації наркозалежної молоді на честь ікони Божої Матері Семистрільної

Керівник — Дубовський Андрій Романович.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — релігія + трудотерапія (релігійна община).

Світогляд: релігійний центр, православне християнство.

Клієнти — чоловіки й жінки, старші 18 років, матері з дітьми.

Стаціонар. Тривалість програми — від 6 міс. до 2-х років.

Додаткові послуги: тренажерна зала, сауна, походи, купання у водоймі.

Робота з родичами: архімандрит Іоасаф, православний психолог, щонеділі зустрічається з родичами.

Адреса: с. Косачівка Козелецького району

Тел.: (067) 405 50 40

Контактна інформація: e-mail help@kosa4evka.org,
www.kosa4evka.org

Громадська організація «Батьки проти наркотиків»

Керівник — Гевлич Володимир Анатолійович.

Історія центру. Центр створено у 2003 році.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: Монар + терапевтична спільнота + психотерапія (послідовна і поглиблена психодіагностика і психокорекція).

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки від 18 до 35 років.

Стационар. Тривалість програми — 14 міс.

Додаткові послуги: тренажерна зала, походи, купання у водоймі.

Робота з родичами: індивідуальні консультації.

Адреса: с. Стайки Кагарлицького р-ну, вул. Червоноармійська, 2/1

Тел.: (067) 265 31 40

Контактна інформація: e-mail narkotikof@ukr.net, gevli4@ukr.net, www.narkotokof.net

Київський обласний благодійний фонд «Центр ресоціалізації наркозалежної молоді «Твоя перемога»

Керівник — Хижняк Віктор Степанович.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія (гештальттерапія, когнітивна психотерапія) + духовна програма «Урок моральності».

Адреса: м. Київ, вул. Вишгородська, 56/2, кв. 3

Тел.: (098) 352 70 34

Контактна інформація: <http://tvoya-peremoga.com.ua/>

Благодійний фонд «Краще життя»

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — комбінований підхід: програма духовного росту + «12 кроків».

Світогляд: релігійний центр, Церква адвентистів сьомого дня.

Клієнти — чоловіки, старші 18 років.

Стаціонар + амбулаторна програма. Тривалість програми — від 3 до 9 міс.

Робота з родичами: індивідуальні консультації.

Адреса: м. Бориспіль

Тел.: (066) 194 52 76, (093) 399 58 97

«Україна — Територія Життя»

Керівник — Леонов Олександр Володимирович.

Історія центру. Створений у 2002 році місіонером пастором Олександром Маломедовим і його послідовником Сергієм Пишним як стаціонар від християнської церкви «Посольство Боже».

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: релігійна община + «Програма 12 кроків».

Світогляд: релігійний центр, церква «Посольство Боже».

Клієнти — чоловіки й жінки будь-якого віку.

Стаціонар + амбулаторна програма. Тривалість програми — до 2-х років.

Додаткові послуги: масаж, сауна, тренажерна зала, походи, купання у водоймі.

Робота з родичами: тренінги й сеанси психотерапії для співзалежних.

Адреса: м. Вишневе, вул. Жовтнева, 21
Тел.: (096) 492 73 90, (099) 310 55 60
Контактна інформація: e-mail zavisimosti-net@ukr.net,
www.zavisimosti-net.org

«Я — Легенда»

Керівник — Попович Євген Володимирович.

Історія центру. Створений у 2009 році. На сьогодні реабілітацію успішно пройшли 40 осіб, які навчаються в університетах, стали громадськими діячами, створили сім'ї й допомагають іншим.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — релігійна громада з монархівським ухилом.

Світогляд: релігійний центр, протестантська церква.

Клієнти — чоловіки й жінки будь-якого віку.

Стационар + амбулаторна програма. Тривалість програми — до 1 року.

Додаткові послуги: тренажерна зала, походи, купання у водоймі.

Робота з родичами: щотижня — заняття групи для співзалежних.

Адреса: м. Кагарлик, вул. Полтавська, 36

Тел.: (063) 579 98 75, (096) 356 40 40

Контактна інформація: e-mail popovich.e@gmail.com,
www.rebcentr.org.ua

Реабілітаційний центр «Дім спасіння»

Керівник — Аніщенко Володимир Михайлович.

Історія центру. Центр працює з 26 листопада 2011 року.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — релігійна община.

Світогляд: релігійний центр, протестантська церква.

Клієнти — чоловіки від 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — від 6 міс. до 1 року.

Адреса: с. Гребля Переяслав-Хмельницького р-ну Київської обл.

Тел.: (063) 539 49 50

Контактна інформація: <http://vk.com/domspasenya>

Центр психологічної реабілітації «Кроки життя»

Керівник — Двоєглазов Євген Юрійович.

Історія центру. Створений у 2007 році на базі громадської організації «Кроки життя». Місія організації — психосоціальна реабілітація людей з різноманітними залежностями (алкогольною, наркотичною, ігровою), профілактика ВІЛ, гепатитів та формування здорового способу життя.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — «Програма 12 кроків».

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років, індивідуальне консультування неповнолітніх за заявою батьків.

Стаціонар + амбулаторна програма. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: тренажерна зала, походи, купання у водоймі.

Робота з родичами: індивідуальне консультування, сімейна терапія, сімейна освіта.

Адреса офісу громадської організації: 04111, м. Київ, вул. Саратовська, 20

Адреса центру: с. Сувід Вишгородського району, вул. Леніна, 53

Тел.: (044) 223 47 44, (067) 656 72 15
Контактна інформація: e-mail lifesteps2007@gmail.com,
[www/ kroki-gitty.com.ua](http://www/kroki-gitty.com.ua)

Київський центр здорової молоді

Керівник — Пономарчук Микита Вікторович.

Історія центру. Центр працює протягом двох років. За цей час створено два центри реабілітації, будинок ресоціалізації, квартиру для співробітників.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія + «Програма 12 кроків».

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки будь-якого віку, матері з дітьми.

Стационар + амбулаторна програма + «будинок на півдорозі». Тривалість програми — від 1 до 6 міс.

Додаткові послуги: масаж, сауна, тренажерна зала, йога, походи в кіно, аквапарк, на природу, купання у водоймі.

Робота з родичами: групи й семінари для співзалежних.

Адреса: м. Київ, вул. Тираспольська, 46 Б

Тел.: (095) 575 07 50

Контактна інформація: www.czm.kiev.ua/

Центр терапії залежностей «Фенікс»

Керівник — Онопрієнко Валерій Миколайович.

Історія центру. Центр працює з 22 квітня 1999 року.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Світогляд: світський центр.

Стаціонар + амбулаторне лікування. Тривалість програми — від 6 міс. до 1 року.

Додаткові послуги: масаж, тренажерна зала, йога, сауна, походи, купання у водоймі.

Робота з родичами: психотерапевтичні групи + сімейна терапія.

Адреса: м. Київ, вул. Кибальчича, 2 А

Тел.: (044) 540 00 11, (050) 352 82 13

Контактна інформація: e-mail valeri.ok@rambler.ru,
www.fennix.com.ua

Реабілітаційний центр «Сходи»

Керівник — Нікульникова Ілона Іллівна.

Історія центру. Це — перша в Україні організація, яка стала професійно проводити соціально-психологічну реабілітацію за «Програмою 12 кроків» (з 1991 року).

Методика — комбінований підхід: «Програма 12 кроків» + когнітивно-біхевіоральний метод.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки від 18 років.

Стаціонар + амбулаторна програма + денний стаціонар. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: тренажерна зала, сауна.

Робота з родичами: інформаційні сесії зі співзалежності, сімейне та індивідуальне консультування, психокорекційні групи, переадресування в групи взаємодопомоги Ал-Анон.

Адреса: м. Київ, вул. Новодарницька, 26 Б

Тел.: (044) 567-66-60

Контактна інформація: e-mail stupeni.org.ua@bigmir.net,
www.stupeni.org.ua

МБФ Н. Потопаєвої, центр «Успіх»

Керівник — Ганноха Людмила Анатоліївна.

Історія центру. Створений у 1996 році. У 2005 році відкрито відділення в Німеччині. У 2013 р. в Україні відкрито центр за німецькою технологією.

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — програма реабілітації «Шлях до свободи» (автор — Н. Потопаєва). Це комплексний метод, що містить п'ять складових: оздоровча програма, духовна програма, трудотерапія, спорт-терапія, арт-терапія.

Світогляд: релігійний центр, протестантська церква.

Клієнти — чоловіки й жінки будь-якого віку.

Стаціонар + амбулаторна програма + «будиночок на півдорозі». Тривалість програми — до 2 років.

Робота з родичами: групи для співзалежних.

Адреса: м. Київ, б-р Чоколівський, 10

Тел.: (098) 553 31 55

Контактна інформація: e-mail centerfolg@gmail.com

РЦ «Скарб нації»

Керівник — Стрюк Дмитро Володимирович.

Історія центру. Створений у квітні 2011 року на базі реабілітаційного центру «Любов», який успішно працює з 1996 року. Центр обслуговують волонтери громадської організації спільно з членами релігійної общини. Проживання, харчування та послуги центру безкоштовні.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — програма реабілітації «Шлях до свободи» (автор — Н. Потопаєва). Це комплексний метод, що мі-

стить п'ять складових: оздоровча програма, духовна програма, трудотерапія, спорт-терапія, арт-терапія.

Світогляд: релігійний центр, протестантська церква.

Клієнти — чоловіки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 1 року.

Додаткові послуги: медичне обслуговування, волейбол, тренінги особистісного росту.

Робота з родичами: консультації, зустрічі, відкриті заходи «День відкритих дверей».

Адреса: м. Київ, вул. Калинова, 9, метро «Васильківська»

Тел.: (093) 121 40 00, (096) 872 40 00

Контактна інформація: e-mail finreforma@gmail.com

РЦ «Міст»

Керівник — Степаненко Володимир Петрович.

Історія центру. Центр створено у 2008 році.

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + християнська програма «Пізнай істину».

Світогляд: релігійний центр, протестантська церква.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 1 року.

Додаткові послуги: тренажерна зала, спортивні змагання, походи в театр, музеї.

Робота з родичами: групові тематичні зустрічі, індивідуальні консультації.

Адреса: с. Софіївська Борщагівка, Києво-Святошинський р-н, вул. Травнева, 33

Тел.: (093) 646 42 45, (044) 361 54 89

Контактна інформація: e-mail romanov-most@ukr.net,
www.narco.net.ua

Благодійна організація «Світ без залежності»

Керівник — Бойко Тетяна Геонардівна.

Історія центру. Центр створено у 2008 році.

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія (психоаналіз, когнітивно-біхевіоральний метод, сімейна, системна терапія).

Світогляд: релігійний центр, протестантська церква.

Клієнти — чоловіки (стаціонарне відділення), чоловіки й жінки (амбулаторна програма).

Стаціонар + амбулаторна програма + денний стаціонар.

Додаткові послуги: тренажерна зала.

Робота з родичами: індивідуальні консультації, групова робота.

Адреса: м. Київ, вул. Сабурова, 20, 2-й поверх

Тел.: (044) 361 04 39

Контактна інформація: e-mail Boyko@rehab.in.ua,
www.rehab.in.ua

Реабілітаційний центр «Ренесанс»

Методика — комбінований підхід: авторська методика, заснована на програмах Монар, «12 кроків» і програмі реалізації людини.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — від 21 дня до 1 року.

Додаткові послуги: тренажерна зала, теніс, більярд, сауна, екскурсії.

Робота з родичами: групи взаємодопомоги.

Адреса: м. Київ

Тел.: (067) 575 46 50, (044) 362 07 02, (098) 762 45 45

Контактна інформація: e-mail netnarkotiki@yandex.ru

Київський обласний центр ресоціалізації наркозалежної молоді

Керівник — Маковеев Сергій Юрійович.

Організаційно-правова форма — державна установа.

Методика — «Програма 12 кроків».

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки й жінки, старші 18 років, діти.

Стаціонар + амбулаторна програма. Тривалість — до 1,5 року.

Додаткові послуги: арт-терапія, постановка спектаклів.

Робота з родичами: групи для співзалежних.

Адреса: Київська обл., Вишгородський район

Тел. (050) 880 66 99

Реабілітаційний центр «Троїцький»

Керівник — Ромашкан Ірина Вікторівна.

Історія центру. Створений у 2007 році Всеукраїнською громадською організацією «Асоціація «Батьки і родичі наркозалежних».

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — «Програма 12 кроків», Міннесотська модель.

Світогляд: світський центр.

Амбулаторна програма. Тривалість — від 3 до 6 міс.

Додаткові послуги: арт-терапія, танцювальні заняття.

Робота з родичами: «Школа для родичів», групи Ал-Анон, Нар-анон, Ал-Атин.

Адреса: м. Київ, вул. Фрунзе, 103 А, корпус 2, 1-й поверх (на території лікарні ім. ак. Павлова)

Тел.: (044) 227 66 43, (050) 911 46 16

Контактна інформація: www.troitzkiy.org.ua

Обласний центр допомоги наркозалежним «Повернення до життя»

Керівник — Остапов Олександр Іванович.

Історія центру. Створений у 2003 р. За 10 років отримали допомогу понад 1000 осіб. У 2007 році створено соціальне підприємство, що дало змогу працевлаштувати випускників та поліпшити харчування пацієнтів.

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — комбінований підхід: «Програма 12 кроків» + соціотерапія.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стационар. Тривалість програми — від 28 днів до 3 міс.

Додаткові послуги: тренажерна зала, футбол, походи, купання у водоймі, праця в теплицях, на кроле- та птахофермі, пасіці, в садку.

Робота з родичами: консультації, рекомендації, постійний зв'язок фахівця з близькими у період перебування залежного в центрі.

Адреса: с. Плоске Знам'янського р-ну Кіровоградської обл., вул. Радянська, 55 А

Тел.: (05233) 7 41 96, (05233) 3 29 54, (066) 995 38 48

Контактна інформація: e-mail fundaid@ukr.net,
<http://oneway.ucoz.com>

Центр для ВІЛ-інфікованих дітей і молоді

Керівник — Кокул Тетяна Віталіївна.

Історія центру. Створений у вересні 2006 р. громадською організацією «Твоя перемога».

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — комбінований підхід: «Програма 12 кроків» + основи християнського вчення.

Світогляд: релігійний центр

Клієнти — чоловіки, жінки, діти.

Стаціонар. Тривалість програми — до 9 міс.

Адреса: м. Бахчисарай, вул. Шевченка, 23 А

Тел.: (0652) 70 73 37

Контактна інформація: e-mail krym_people@mail.ru

Центр відновлення особистості «Ренесанс» (м. Сімферополь)

Методика — комбінований підхід: авторська методика, заснована на програмах Монар, «12 кроків» і програмі реалізації людини.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — від 21 дня до 1 року.

Адреса: м. Сімферополь

Тел.: (067) 575 46 50, (057) 780 13 79

Контактна інформація: e-mail netnarkotiki@yandex.ru

Наркологічний центр «Ренесанс плюс»

Історія центру. Створений у 1998 році.

Методика — авторська методика, заснована на програмах Монар, «12 кроків» і програмі реалізації людини.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стационар. Тривалість програми — від 21 дня до 1 року.

Адреса: 99004, м. Севастополь, вул. Д. Загорулько, 2, кв. 7

Тел.: (095) 589 89 16

Контактна інформація: e-mail smpuls-life@mail.ru

Терапевтична спільнота «Інсайт»

Керівник — Соколов Андрій

Історія центру. Створений у січні 2001 року севастопольською міською громадською організацією «Клуб «Модус».

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + «Програма 12 кроків».

Світогляд — світський центр.

Стационар. Тривалість програми — до 1 року.

Адреса: м. Севастополь, вул. Комуністична, 10 А, оф. 41

Тел.: (050) 557 67 07, (050) 663 21 06, (050) 398 08 29

Контактна інформація: e-mail club.modus@gmail.com

РЦ «Нове життя»

Керівник — Мазур Андрій Леонтійович.

Історія центру. Центр функціонує з жовтня 2011 року.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: релігійна община + «Програма 12 кроків».

Світогляд: релігійний центр, община християн повного Євангелія «Церква Нового Заповіту».

Клієнти — чоловіки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 2-х років.

Додаткові послуги: тренажерна зала, походи, купання у водоймі, риболовля.

Робота з родичами не проводиться.

Адреса: с. Лобанове Джанкойського р-ну, вул. Матросова, 1

Тел.: (066) 370 77 30

Контактна інформація: e-mail andriei.mazur.75@mail.ru

Центр здорової молоді

Керівник — Шеверун Євген Ігорович.

Історія центру. Створений у 2010 році.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: «Програма 12 кроків» з елементами арт- та групової терапії.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: тренажерна зала, сауна, походи, купання у морі.

Робота з родичами: сімейна терапія, консультації, групи для співзалежних.

Адреса: м. Сімферополь, вул. Севастопольська, 8, оф. 14

Тел.: (050) 274 14 55

Контактна інформація: e-mail Sheverun.evgenii@mail.ru,
www.czmcrimea.com.ua

Центр здорової молоді

Керівник — Бжоленко Сергій Вікторович.

Історія центру. Працює з 12 лютого 2012 року.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: «Програма 12 кроків» з елементами арт- та групової терапії.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: тренажерна зала, спортивні заходи, походи в театр та кіно, купання у водоймі.

Робота з родичами: групи для співзалежних.

Адреса: м. Луганськ, вул. Донбаська, 24

Тел.: (050) 657 51 58

Контактна інформація: e-mail bzholenko74@mail.ru

Реабілітаційний центр «Via Vita»

Керівник — Брожина Юрій Болеславович.

Історія центру. Реабілітаційний центр «Via Vita» заснований у 2004 році громадськими організаціями «Дорога» та «Дорога плюс».

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + «Програма 12 кроків».

Світогляд — світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — від 3 міс. до 1 року.

Додаткові послуги: тренажерна зала, футбол, походи, терапевтичний табір.

Робота з родичами: індивідуальні та групові консультації, рекомендації.

Адреса центру: с. Княже Золочівського р-ну Львівської обл.

Адреса ГО «Дорога»: м. Львів, вул. Кульпарківська, 160

Тел.: (032) 292 52 92, (067) 453 53 20, (067) 341 48 69

Контактна інформація: e-mail doroga-99@mail.ru

Загальноцерковний реабілітаційний центр «Назарет»

Керівник — Федосов Данило Олегович.

Історія центру. ЗРЦ «Назарет» створений БФ «Карітас СДЄ УГКЦ» навесні 2004 року. Розташований на території колишньої військової частини у лісовому масиві.

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота з елементами «Програми 12 кроків».

Світогляд: релігійний центр, Українська Греко-Католицька Церква.

Клієнти — чоловіки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 1 року.

Додаткові послуги: заняття на тренажерах, походи.

Робота з родичами: групові та індивідуальні консультації.

Адреса офісу: 82100, м. Дрогобич, вул. Чорновола, 4

Адреса центру: 82100, м. Дрогобич, вул. Шевченка, 29/1

Тел.: (032) 44 33 454, (097) 250 14 08

Контактна інформація: e-mail bfnazaret@gmail.com,

<http://nazaret.org.ua/>

Центр здорової молоді

Керівник — Михайлишин Олександр Дмитрович.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + «Програма 12 кроків» з елементами психотерапії.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар + амбулаторна програма. Тривалість програми — до 1 року.

Адреса: м. Львів, вул. Широка, 66

Тел.: (050) 61 82 674

Контактна інформація: e-mail s.mikhaylishin@mail.ru

Реабілітаційний центр «Трініті»

Керівник — Смолягович Володимир.

Історія центру. Реабілітаційний центр «Трініті» створено БО «Благодать».

Методика — «Програма 12 кроків».

Світогляд: Центр працює на принципах християнської любові та милосердя.

Клієнти — чоловіки й жінки будь-якого віку.

Стаціонар. Тривалість програми — від 28 до 56 днів.

Додаткові послуги: тренажерна зала, сауна, купання в морі, відвідування дельфінарію.

Робота з родичами: амбулаторна програма, участь у стаціонарній програмі, сімейна, системна терапія, клієнт-центрована терапія.

Адреса: с. Кароліно-Бугаз Одеської обл., вул. Приморська, 40

Тел.: (067) 737 40 41; (093) 428 89 13; (095) 225 67 40

Контактна інформація: <http://trinitidom.com/>

БФ «Відродження життя в Україні»

Керівник — Єфіменко Володимир Володимирович.

Історія центру. БФ офіційно зареєстрований у 2012 році. Нині має низку філій соціальної направленості в інших регіонах України, в яких надають допомогу алко-, наркозалежним та людям, які залишилися без даху над головою.

Організаційно-правова форма — благодійний фонд.

Методика — комбінований підхід: православне віровчення + програма «рівний — рівному» + трудотерапія.

Світогляд: релігійний центр, православна церква.

Клієнти — чоловіки й жінки.

Стаціонар. Тривалість програми — до 1 року.

Додаткові послуги: походи.

Робота з родичами не проводиться.

Адреса: 65000, м. Одеса, вул. 2-а Станційна, 33, корп.1

Тел.: (050) 733 38 00

Контактна інформація: e-mail vbf2012@bk.ru,

www.narkomaniy.net

ПП «Імунітет»

Керівник — Чаура Алла Гарисівна.

Історія центру. ПП «Імунітет» працює понад 10 років, застосовуючи власну програму амбулаторного і стаціонарного лікування алкогольної та наркотичної залежності, розроблену спільно з Одеським медичним центром «Ваше здоров'я».

Організаційно-правова форма — приватне підприємство.

Методика — комбінований підхід: індивідуальна і групова психотерапія, православна психологія, духовне відродження людини, авторські методи відновлення нервової системи, безболісне зняття «ломки», виведення із запою, детоксикація і відновлення організму, психологічна підтримка і реабілітація.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки й жінки, старші 18 років, можливе перебування із супроводжуючою особою (родичем).

Стаціонар + амбулаторна програма. Тривалість програми — від 1 до 3 міс.

Додаткові послуги: масаж, тренажерна зала, теніс, більярд, лікувальна фізкультура, купання в морі, екскурсії, паломницькі поїздки.

Робота з родичами: сімейна психотерапія, корекція, реконструкція сімейних відносин, індивідуальний підхід.

Адреса офісу: м. Одеса, вул. Новосельського, 98

Адреса центру: селище Леонідово, Овідіопольський р-н Одеської обл., вул. Хуторська, 40

Тел.: (048) 799 34 35, (067) 505 81 49

Контактна інформація: e-mail narcologia-odessa@rambler.ru, <http://narcologia.odessa.ua>

МБО «Реабілітаційний центр «Сходи»

Керівник — Ахмеров Олександр Юрійович.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: власна програма, в основі якої лежить безнаркотична Міннесотська модель, доповнена моделлю Матрикс (Університет Лос-Анжелеса), адаптована до наших реалій.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки й жінки, старші 18 років.

Стаціонар + амбулаторна програма + денний стаціонар + «дім на півдорозі». Тривалість програми — до 2-х років.

Додаткові послуги: тренажерна зала, купання в морі, походи.

Робота з родичами: індивідуальні консультації, сімейні сесії, групова терапія, сімейна освіта, групи взаємодопомоги.

Адреса: 65076, м. Одеса, вул. Іцхака Рабина, 7

Тел.: (048) 775 34 84

Контактна інформація: e-mail steps@te.net.ua,
www.stupeni.org

Центр здорової молоді

Керівник — Пасічник Олександр Сергійович.

Історія центру. Функціонує з 5 жовтня 2010 року. Нині має два відділення.

Організаційно-правова форма: громадська організація.

Методика — «Програма 12 кроків».

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки.

Стаціонар. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: сауна, купання в морі, походи.

Робота з родичами: семінари, групи для співзалежних, батьківські дні.

Адреса: м. Одеса, вул. Майстерня, 1/3 (Чорноморка)

Тел.: (066) 640 75 22

Контактна інформація: e-mail pasechnik1983@inbox.ru

Реабілітаційний центр допомоги хімічно залежним людям «Новий поворот»

Керівник — Седих Сергій Миколайович.

Історія центру. Створений у 2005 р.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — «Програма 12 Кроків».

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар + амбулаторна програма + підтримуюча програма. Тривалість програми — від 28 до 56 днів.

Робота з родичами: групові та індивідуальні консультації, освітні програми.

Адреса: с. Рунівщина Полтавського району Полтавської обл., вул. Леніна, 27

Тел.: (066) 100 77 14

Контактна інформація: e-mail nov.povorot@ukr.net,
www.novpovorot.net

Реабілітаційний центр «Терапевтична спільнота «Модуль»

Керівник — Анічін Євген Миколайович.

Історія центру. Створений у 2004 р. громадською організацією «Клуб «Квітень», яка веде свій відлік з 1996 року і має великий досвід подолання різних форм залежності.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — терапевтична спільнота.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стационар. Тривалість програми — від 6 міс. до 1,5 року.
Додаткові послуги: баня, тренажерна зала, футбол, походи, літній терапевтичний наметовий табір.

Робота з родичами: групові та індивідуальні консультації, освітні програми.

Адреса: с. Жовтнєве Решетилівського р-ну Полтавської обл., вул. Мічуріна, 1 В

Тел.: (0532) 56 25 70, (099) 940 92 45

Контактна інформація: e-mail avtografa@mail.ru,
www. tsmodulor.org

Реабілітаційний центр для наркозалежних «Вибір»

Керівник — Саута Леонід Олександрович.

Історія центру. Центр функціонує з 2005 року. Його створили члени Полтавської обласної благодійної організації «Допоможемо дітям», що об'єднує батьків тих, хто подолав залежність за допомогою методу Л. Саути.

Методика — авторська соціально-психологічна програма «Комплексна програма лікування і реабілітації хворих на наркоманію в Україні» (автор — Л. Саута), 1993 р.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стационар. Тривалість програми — до 1,5 року.

Додаткові послуги: заняття спортом.

Робота з родичами: психосоціальна робота зі співзалежними.

Адреса: 36015, м. Полтава, вул. Патріотична, 7 Б (селище Крутий Берег)

Тел.: (099) 130 06 54, (098) 520 61 95

Центр здорової молоді

Керівник — Серих Артем Михайлович.

Історія центру. Функціонує з 2008 року. Нині має два центри реабілітації, одну квартиру ресоціалізації, створено групу для співзалежних.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: «Програма 12 кроків» з елементами психо- і арт-терапії.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки будь-якого віку.

Стаціонар. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: сауна, купання у водоймі, футбол, театр.

Робота з родичами: консультації (особисті й телефоном), групи для співзалежних, батьківські дні.

Адреса: м. Полтава, пров. Шкільний, 4

Тел.: (066) 066 21 92

Реабілітаційний центр «Троїцький»

Керівник — Діденко Дмитро Олексійович.

Історія центру. Створений у 2005 році Сумською молодіжною громадською організацією «Твоя перемога» як християнський реабілітаційний центр. З 2007 року працює виключно за «Програмою 12 кроків».

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — «Програма 12 кроків».

Клієнти: чоловіки й жінки віком від 18 років.

Стаціонар + амбулаторна програма. Тривалість програми — 6 міс. (стаціонар) + 1 міс. (амбулаторно).

Робота з родичами: індивідуальні консультації, направлення в групи співзалежних.

Адреса: м. Суми, вул. Псельська, 26, оф. 5

Тел.: (0542) 65 82 37, (095) 522 15 73, (095) 571 65 53

Центр здорової молоді

Керівник — Шелюк Віталій Іванович.

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія (гештальттерапія, психоаналіз) + «Програма 12 кроків».

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар + амбулаторна програма. Тривалість програми — до 6 міс.

Додаткові послуги: сауна, тренажерна зала, купання у водоймі.

Робота з родичами: індивідуальні консультації, семінари з хімічної залежності.

Адреса: м. Харків, вул. К. Маркса, 32, оф. 7

Тел.: (057) 764 50 93, (099) 602 00 52, (093) 743 22 77, (096) 041 76 66

Контактна інформація: e-mail Vitalik_Shelyuk@ukr.net, www.xczm.org

Харківський обласний наркологічний центр «Ренесанс»

Керівник — Мурадьян Рафаель Гайкович.

Методика — комбінований підхід: авторська методика, заснована на програмі розвитку особистості людини з різними формами адикції (залежностей), а також використання клієнтцентрованого підходу К. Роджерса у психотерапії.

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стационар. Тривалість програми — від 21 дня до 1 року.

Адреса: м. Харків, вул. Берестова, 10

Тел.: (057) 780 13 79, (099) 055 34 06, (096) 978 68 53

Контактна інформація: e-mail raf2000@list.ru

Харківський обласний благодійний фонд «Центр ресоціалізації наркозалежної молоді «Твоя перемога»

Керівник: Орлов Олексій Геннадійович.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія (гештальттерапія, когнітивна психотерапія) + духовна програма «Урок моральності».

Адреса: м. Харків, вул. Дачна, 37

Тел.: (057) 781 70 63, (099) 309 96 04

Контактна інформація: e-mail peremoga2012@ukr.net,
<http://tvoya-peremoga.com.ua/>

Реабілітаційний центр «МОСТ»

Керівник: Понікаръов Євген Анатолійович.

Історія центру. Створений Харківською громадською організацією «Мост».

Організаційно-правова форма — громадська організація.

Методика — «Програма 12 Кроків».

Стационар. Тривалість програми — 6 міс.

Адреса ГО: м. Харків, вул. Гагаріна, 43 Б

Адреса центру: с. Безлюдівка Харківського р-ну Харківської обл., вул. Молодіжна, 53

Тел.: (066) 242 86 07, (057) 764 83 53, (067) 573 76 09

Контактна інформація: e-mail most.org@mail.ru,
www.most-centr.com

Хмельницька область

Хмельницький обласний центр ресоціалізації наркозалежної молоді «Вікторія»

Керівник — Федорук Анатолій Анатолійович.

Історія центру. Створений розпорядженням голови ОДА від 31.12.1997 р.

Організаційно-правова форма — установа комунальної власності.

Методика — комбінований підхід: терапевтична спільнота + психотерапія (гештальттерапія, НЛП, психоаналіз, когнітивно-біхевіоральний метод, сімейна, системна терапія, арт-терапія, тілесно-орієнтована терапія, трудотерапія).

Світогляд: світський центр.

Клієнти — чоловіки і жінки, старші 18 років.

Стаціонар. Тривалість програми — до 1 року.

Додаткові послуги: сауна, тренажерна зала, купання у водоймі, походи.

Робота з родичами: мотиваційні бесіди, психологічне консультування, інформаційно-просвітницька робота.

Адреса: 2901, м. Хмельницький, вул. Проспект Миру, 76/3

Тел.: (0382) 61 32 52, (067) 365 63 44

Контактна інформація: e-mail anatolifedoruk@ukr.net,
<http://hcr.at.ua>

Хмельницький обласний благодійний центр реабілітації та соціальної адаптації алко- і наркозалежних «Нове життя»

Керівник — Третяк Геннадій Віталійович.

Організаційно-правова форма — благодійна організація.

Робота з родичами: індивідуальні та групові консультації.

Адреса: м. Хмельницький, вул. Волочиська 23, кв. 8

Тел.: (068) 202 31 16; (0382) 55 12 12, (067) 383 81 16

Анонімні Наркомани в Україні (телефони)

Дніпропетровська область: (095) 048 18 02

Донецька область: (050) 071 04 03

Запорізька область: (096) 081 95 23

Київська область: (093) 918 28 90

Луганська область: (095) 856 83 72

Львівська область: (063) 160 15 36

Миколаївська область: (063) 888 49 19

Одеська область: (048) 735 07 07

Полтавська область: (050) 921 12 39

Рівненська область: (096) 094 98 44

Сумська область: (095) 894 99 18

Харківська область: (099) 226 46 64

Херсонська область: (050) 237 56 25

Черкаська область: (093) 126 15 20

Чернівецька область: (066) 012 55 35

Контактна інформація: www.na-ua.org

Анонімні Алкоголіки в Україні

Тел.: (044) 592 95 13

Контактна інформація: www.aa.org.ua

Ал-Анон в Україні

Тел.: (095) 838 29 33

Контактна інформація: www.al-anon.org.ua

**Цілодобовий та безкоштовний
телефон довіри з питань ВІЛ/СНІДу:**

0 800 500 451

**Допомога наркозалежним в Україні:
довідник реабілітаційних центрів**

Анічин Є.М., Дикань З.В., Сєдих С.М.

© Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні, 2014

Тираж: 5 000 прим.
Розповсюджується безкоштовно

Публікація підготована й опублікована в рамках програми «Побудова стійкої системи надання комплексних послуг з профілактики ВІЛ, лікування, догляду та підтримки для груп ризику та ЛЖВ в Україні» за підтримки Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією.

Точки зору, викладені в даній публікації, належать виключно авторам і можуть не співпадати з точкою зору Глобального фонду для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією. Глобальний фонд для боротьби зі СНІДом, туберкульозом та малярією не брав участі в узгодженні і затвердженні як безпосередньо матеріалу, так і можливих висновків, які випливають з нього.

The views described herein are the views of this institution, and do not represent the views or opinions of The Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis & Malaria, nor is there any approval or authorization of this material, express or implied, by The Global Fund to Fight AIDS, Tuberculosis & Malaria.

Альянс

Міжнародний Альянс з ВІЛ/СНІД в Україні